

INTEGRAREA TINERILOR PE PIAȚA MUNCII PRIN CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII LOR

The Integration of Youth by Increasing their Competitiveness into the Labor Market

*Alina SUSLENCO,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți*

***Rezumat:** Tineretul este considerat forța motrice de dezvoltare a oricărei societăți și, totodată, constituie viitorul acesteia. Șomajul tineretului este un fenomen caracteristic tuturor țărilor cu economie de piață. Iar soluționarea problemei date depinde, în mare măsură, de calitatea politicilor de ocupare a forței de muncă. Or, în prezent, numai o forță de muncă calificată poate fi competitivă pe piața muncii. Analizând calitatea resurselor umane tinere, se observă că, într-adevăr, nivelul de instruire al acestora nu este destul de înalt. În concluzie, aș putea menționa că ar trebui să fie îndeplinite o serie de măsuri*

pentru a îmbunătăți situația tinerilor, ca să putem vorbi, în final, despre un contingent de tineri instruiți competitiv atît pe piața națională, cît și pe cea mondială.

Cuvinte-cheie: piața muncii, sistem de monitorizare, șomaj, consiliere profesională, ocuparea tinerilor, competitivitatea tinerilor, formare profesională.

Abstract: Young people are considered the driving force and the future of any society. Youth unemployment is a phenomenon characteristic of all countries with market economies. The solution to this problem largely depends on the quality of employment policies. However, currently, only a qualified labor force can be competitive in the labor market. An analysis of the quality of young human resources shows that, indeed, their education level is not quite high. In conclusion, we might mention that a series of measures to improve young people's situation should be carried out so that we can finally talk about competitively trained young people both in the national and international labor markets.

Key-words: labor market, monitoring system, unemployment, professional counseling, youth employment, youth competitiveness, continuous training.

Evoluția proceselor din economia Republicii Moldova din ultimii ani atestă o ameliorare relativă a situației după mai mulți ani de criză practic în toate domeniile ale vieții social-economice. Într-adevăr, pe parcursul ultimilor 2 ani, principalii indicatori macroeconomici marchează o creștere economică ușoară și o stabilizare relativă macroeconomică, iar indicatorii sociali indică o îmbunătățire modestă a situației în domeniile sferei sociale.

Pe fundalul acestor schimbări spre bine a vieții social-economice din republică, o ameliorare a situației ar trebui să se observe și pe piața muncii. Or, piața muncii, fiind o piață derivată, trebuie să reflecte pe deplin succesele sau insuccesele înregistrate de economia națională. Însă analiza evoluțiilor de pe piața muncii din Republica Moldova din ultimii ani reflectă o reducere continuă a principalilor indicatori ocupaționali, ceea ce nicidecum nu se leagă cu creșterile înregistrate în principalele ramuri ale economiei reale.

Tineretul este considerat forța motrice de dezvoltare a oricărei societăți și, totodată, constituie viitorul acesteia. Ținând cont de faptul că persoanele tinere beneficiază de așa calități cum sînt: flexibilitatea, adaptabilitatea sporită la schimbare, spiritul de creativitate, ingeniozitatea.

De multe ori tinerii se întrebă: De ce este atît de greu de găsit un loc de muncă, de ce chiar dacă își găsesc ceva sînt priviți cu neîncredere de angajatori, au cerințe mari ca de exemplu: stagiul de lucru, practică ș.a. Dar cum poți să corespunzi acestor cerințe dacă nu demult a absolvit facultatea, de ce este atît de greu de oferit o șansă pentru a vedea dacă se isprăvește sau nu cu postul oferit. Și fiecare tînăr își pune cel puțin o dată o astfel de întrebare.

Tranziția de la școală la viața activă și integrarea în muncă a tinerilor reprezintă o problemă esențială, cu un puternic impact economic și social, fiind, în același timp, un important etalon al eficienței externe a sistemului de educație.

Din păcate, există mari diferențe pe niveluri de educație în ceea ce privește dezvoltarea și aplicarea sistemelor de monitorizare a absolvenților.

Aceștia se confruntă nu numai cu un risc mai mare de a deveni șomeri, comparativ cu alte grupuri ocupaționale de pe piața muncii, dar și cu alte probleme ce țin de: plasarea în cîmpul muncii, formarea profesională neadecvată exigențelor pieței muncii, salarizarea indecentă, oportunitățile de angajare neatractivă, migrația internațională de muncă în masă.

Acestea sînt motivele din care tinerii sînt considerați un grup social vulnerabil pe piața muncii care necesită măsuri suplimentare de protecție socială.

Modul în care alegem cariera și cum ne stabilim scopurile profesionale este extrem de important. De asemenea, consilierea profesională a absolvenților cu privire la profesia pe care o aleg este extrem de importantă, în special în condiții de criza economică, atunci cînd așteptările lor trebuie corelate cu ceea ce se întîmplă pe piața muncii. Dacă nu sînt consiliați și își aleg într-un mod eronat cariera, mulți absolvenți pot realiza prea tîrziu că nu pot găsi un loc de muncă sau că acela îi nemulțumește astfel, căzînd în depresii.

Se pare că tinerii nu cred că, de fapt, cunoștințele dobîndite la instituțiile de învățămînt sînt utile pentru obținerea unui loc de muncă, percepție consolidată de interacțiunea pe care au avut-o cu angajatorii. Angajatorii au ca cerință principală experiența. Majoritatea tinerilor spun că nu ar accepta o slujbă prost plătită și pentru care sînt supracalificați și doar puțini dintre ei consideră că încadrarea tinerilor pe piața muncii este responsabilitatea statului „în mare măsură” [4].

Statistica demografică indică la 01.01.2011 că tinerii cu vîrsta cuprinsă între 15-29 ani constituie 960 mii persoane, sau 27,0% din numărul total al populației, cu vîrsta de 15-34 ani – 1238,1 mii persoane, sau 34,8% din toată populația. Categoria de 15-24 ani reprezintă circa 21,9%, iar segmentul de 25-34 ani – 51,5% din totalul populației active din Republica Moldova, cu rata șomajului de 17,8% și, respectiv, 8,8%. Ponderea populației tinere în numărul total al populației în anul 2010 este redată în figura 1.

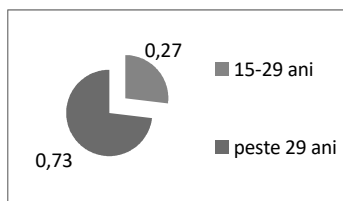

Figura 1. Ponderea populației tinere în numărul total al populației, în anul 2010, %.

Sursa: realizată în baza datelor biroului național de statistică.

Analiza indicatorilor principali cu privire la ocuparea și șomajul în rîndul tinerilor demonstrează că această categorie de populație este cea mai vulnerabilă pe piața muncii, ocupînd locul 2 în șirul grupelor de populație vulnerabilă și cu riscul de exclusiune socială [2].

Conform datelor Anchetei forței de muncă, în trim. I a anului 2011 din numărul total de 273,2 mii tineri în vîrstă de 15-29 ani activi din punct de vedere economic, 228,1 mii persoane, sau 83,5%, au fost tineri ocupați, iar 45,4 mii tineri, sau 16,5%, au fost șomeri. O evoluție interesantă o are și procentajul tinerilor ocupați față de cei șomeri care este redată în figura 2.

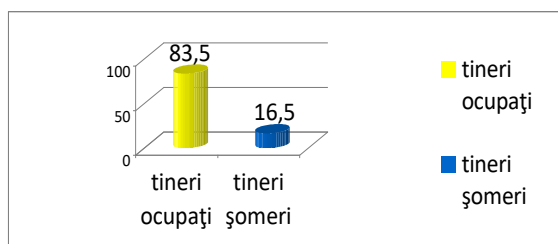

Figura 2. Procentajul tinerilor angajați și șomeri, în anul 2010, %.

Sursa: realizată în baza datelor biroului național de statistică.

Într-adevăr, tinerii, în special cei care încă nu au lucrat niciodată, se confruntă cu probleme majore în legătură cu plasarea lor în cîmpul muncii. Acest fapt are loc din cauza că majoritatea angajatorilor preferă să angajeze persoane care au deja o careva experiență de muncă și o

anumită calificare profesională, ceea ce reduce esențial șansele de integrare profesională a tinerilor. Pe de altă parte, persoanele tinere nu acceptă salariile propuse de angajatori la începutul carierei lor profesionale, considerându-le ca fiind inferioare [5].

Șomajul tineretului este un fenomen caracteristic tuturor țărilor cu economie de piață. Iar soluționarea problemei date depinde, în mare măsură, de calitatea politicilor de ocupare a forței de muncă. Prin urmare, odată cu consolidarea raporturilor de piață în Republica Moldova, șomajul în rândul tineretului se va afla tot mai insistent în vizorul instituțiilor guvernamentale care promovează politici pe piața muncii.

Ocuparea populației tinere, în mare măsură, depinde de nivelul lor de instruire. Or, în prezent, numai o forță de muncă calificată poate fi competitivă pe piața muncii. Analizând calitatea resurselor umane tinere, se observă că, într-adevăr, nivelul de instruire al acestora nu este destul de înalt. Majoritatea persoanelor tinere posedă studii medii generale și liceale sau gimnaziale, care nu le poate asigura ocuparea unui post de muncă atractiv, cu perspective de carieră profesională și un nivel înalt al salariului, fapt ce nu-i motivează pe tineri să fie prezenți pe piața muncii. Deci pentru a putea observa o creștere a populației tinere ocupate, ar trebui organizate diverse seminare, traininguri pentru a putea spori competitivitatea tinerilor pe piața forței de muncă.

Tinerii din zonele rurale întâmpină obstacole mai semnificative în găsirea unui loc de muncă, în timp ce mediul urban oferă acces la mai multe oportunități de angajare. Tinerii din orașe și municipii reușesc într-o proporție mai mare să găsească un loc de muncă permanent, decât cei din sate (75% față de 54%) [4]. Oferta forței de muncă în rândul tinerilor este foarte variată, și alegerile făcute de către de către tineri sînt diverse și tocmai de aceea aș vrea să o prezint în diagrama următoare (figura 3):

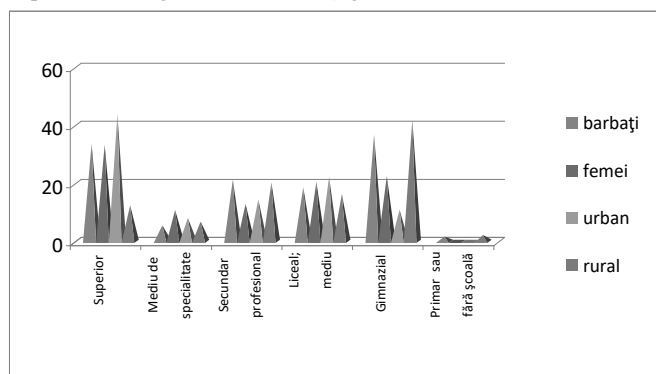

Figura 3. Populația ocupată tânără (15-29 ani) în RM, după nivelul de instruire în anul 2010, %
Sursa: Biroul național de statistică. Ancheta forței de muncă.

Un aspect deosebit de îngrijorător este și rata ridicată a abandonului școlar după absolvirea studiilor gimnaziale. Potrivit Strategiei Naționale privind Politicile de Ocupare a Pieței Forței de Muncă, anual, aproximativ 15 mii de absolvenți nu optează pentru continuarea studiilor, în vederea obținerii unei calificări profesionale.

Analiza situației tinerilor pe piața muncii demonstrează că lipsa experienței de muncă și oferta limitată de locuri de muncă disponibile constituie principalele obstacole în obținerea de către tineri a unui loc de muncă. De asemenea, o problemă colosală este și aceea că tinerii, chiar dacă nu își pot găsi un loc de lucru nici nu au dorința de a-și lansa o afacere, chiar cei care au finisat universitatea și deja au în buzunar o diplomă.

Conform datelor cercetării statistice „Intrarea tinerilor pe piața muncii”, publicată de către Biroul Național de Statistică în anul 2010 (obiectul anchetei de cercetare au fost 1118,7 mii tineri), după părăsirea sistemului de învățământ și pînă la găsirea primului loc de muncă semnificativ mai mult de jumătate (57%) dintre tineri nu au avut un loc de muncă și au fost în căutare activă.

Locurile de muncă neatractive și salariile mici, duc la părăsirea acestora și contribuie la intensificarea procesului de migrație. Studiile în domeniu arată că cei mai mulți tineri consideră că unica soluție este plecarea la muncă peste hotare. Astfel, persoanele tinere și instruite pleacă în căutarea unui loc de muncă, chiar și necalificat, în afara țării.

Exodul sporit de forță de muncă în străinătate, în special a celei tinere, pune în gardă nu doar autoritățile statului, ci și agenții economici. Aceștia din urmă conștientizează pericolul cu care s-ar putea confrunta în viitor, datorită deficitului de forță de muncă calificată. De aceea, majoritatea agenților economici consideră necesar implicarea mai activă a statului în vederea menținerii tineretului în țară. Ar fi necesară o colaborare mai armonioasă între agenții economici și instituțiile de învățământ, iar alții optează pentru crearea unui climat favorabil pentru investitorii străini ce ar conduce la sporirea gradului de ocupare în rândul tineretului. Or, anume organizațiile străine sînt acelea care acordă priorități la angajare tinerilor.

În consecință, piața muncii s-a concentrat pe absorbția specialiștilor cu studii superioare. Chiar dacă pe piața muncii se manifestă o cerere sporită de specialiști calificați, mai ales în domeniul agricol și de construcții, din cauza că numărul de absolvenți este redus, iar calitatea studiilor este nesatisfăcătoare, rata de absorbție a acestora pe piața muncii rămîne scăzută. Statisticile demonstrează că cei mai mulți șomeri sînt înregistrați în categoria de muncitori care au doar studii gimnaziale sau studii secundare profesionale. Acestor tineri le este foarte greu să se plaseze în câmpul muncii, să se integreze și să se adapteze condițiilor specifice [5].

Un aspect extrem de important, dar care practic nu se află pe agenda de dezbateri publice, se referă la inexistența serviciilor și programelor de consiliere și orientare profesională care trebuie să fie accesibile și aplicabile pe parcursul învățămîntului gimnazial pentru a spori competitivitatea tinerilor. Fără un sistem de consiliere și orientare profesională, sistemul educațional este, practic, amorf în raport cu tendințele societale.

În concluzie, aș putea menționa că ar trebui să fie îndeplinite o serie de măsuri pentru a îmbunătăți situația tinerilor, așa ca: să fie extinse prevederile ce țin de acordarea în primii 3 ani de activitate a unei locuințe gratuite, plata unei indemnizații unice (conform legislației în vigoare, beneficiază doar absolvenții instituțiilor superioare de învățământ finanțati din Bugetul de stat, medicii și profesorii, absolvenții din mediul rural); să fie modificată legislația privind stimularea personalului, care angajează absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior, indiferent de sursele de finanțare a studiilor; să fie extinse formele noi flexibile de ocupare a tineretului, specifice economiei de piață, inclusiv sporirea protecției tinerilor în condițiile relațiilor de muncă.

Bibliografie:

1. Legea privind aprobarea Strategiei naționale pentru tineret pe anii 2009-2013 nr. 25-XVI din 03.02.2009, Monitorul Oficial al RM nr. 68/192 din 07.04.2009.
2. Forța de muncă în Republica Moldova – ocupare și șomaj, 2010/ http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/ocupare_somaj/FM_2010.pdf
3. Anuarul statistic al Republicii Moldova 2010/ www.statistica.md.
4. Ancheta forței de muncă/ <http://www.statistica.md/public/files/Metadate/AFM.pdf>.